

Ryszard RUMIANEK, *Wizje pomyślności w Księdze Ezechiela*, Warszawa: Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 1998, ss. 224.

Dobrze się stało, że ks. Rumianek podejmuje problematykę Księgi Ezechiela. Jest to już trzecia Jego rozprawa związana z tą Księgą (dwie poprzednie to: *Dio Pastore d'Israele secondo Ezechiele e l'applicazione messianica nel Vangelo di Matteo*, Roma 1979; *Motyw miłości cudzoźnej w Ez 16 i 23*, Warszawa 1995). Księga ta nastrocza bowiem bardzo dużo trudności, które wynikają przede wszystkim z tajemniczego sposobu pisania. Do najtrudniejszych tekstów należą wizje. Wizja jest terminem technicznym dla wyrażenia objawienia się Pana Boga. W Księdze Ezechiela jest wiele rodzajów wizji. Autor tej publikacji zajął się wizjami pomyślności. Kryterium wyboru jest przejrzyste. Pan Bóg jest Panem dziejów. Dlatego też mimo zasłużonej kary przyjdzie odrodzenie i nadejdą czasy pomyślności dla narodu wybranego. Dla wyrażenia tej pomyślności prorok Ezechiel posługuje się między innymi opisami wizji.

Monografia ta składa się z sześciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym autor omawia znaczenie wizji w Piśmie Świętym. Jest to bardzo ważny rozdział, ponieważ wprowadza nas w trudną problematykę wizji w Księdze Ezechiela. Wizja jest zjawiskiem nadnaturalnym, za pomocą którego Pan Bóg przekazuje różne przesłania oraz polecenia i w ten sposób objawia się ludziom. Na ogół wymienia się trzy rodzaje wizji: zewnętrzna, wyobrażeniowa i intelektualna. W każdym razie cechą charakterystyczną wizji jest element widzenia. Natomiast obiektywność wizji wypływa z jej charakteru nadnaturalnego. Dalej autor omawia wizje w Księdze Ezechiela. Przedmiotem rozważań są cztery wizje pomyślności: wizja rydwanu Jahwe (Ez 1,4-28), wizja ocalenia z pogromu (Ez 9,1-6), wizja ożywionych kości (Ez 37,1-14) i wizja nowej Świątyni (Ez 40-48). Ważne jest tutaj stwierdzenie, że pomimo drobiazgowego opisu wizji nie wszystkie można uznać za zjawiska naturalne. Stąd wypływają trudności w interpretowaniu opisów zawierających wizje. Trzeba też pamiętać, że prorok Ezechiel był ekstatykiem.

Rozdział drugi zajmuje się wizją rydwanu Jahwe - Ez 1,4-28. Wizja ta jest związana z powołaniem proroka Ezechiela. Można tu wyodrębnić cztery części: obłok z czterema istotami (1,4-14), opis kół (1,15-21), opis tronu (1,22-25) i opis Chwały Jahwe (1,26-28). W całej wizji widoczne są dwie charakterystyczne cechy: tradycyjny schematyzm i drobiazgowość opisu. Tradycyjny schematyzm przejawia się w posługiwaniu przez proroka zjawiskami natury, np. burzą, ogniem czy wiatrem. Natomiast drobiazgowość opisu podkreśla, że prorok nie jest w stanie oddać słowami tego, co ogląda, gdyż Pana Boga nikt nie mógł zobaczyć twarzą w twarz. Najważniejsze jest to, że wizja ta jest zapewnieniem Pana Boga o Przymierzu zawartym z narodem wybranym. Ponadto wskazuje ona wyraźnie, że Pan Bóg jest obecny wszędzie.

Rozdział trzeci przedstawia wizję ocalenia z pogromu Ez 9,1-6. Ezechiel był świadkiem zstąpienia do świętego miasta kar Bożych. Ocaleje nieliczna reszta sprawiedliwych, na czołach których będzie litera "TAW", co oznacza, że oznakowani należą do Boga. Samo zaś znakowanie ma charakter zbawczy. Słusznie podkreśla tutaj autor, że znak "TAW" nie odpowiadał pod względem formy krzyżowi chrześcijańskiemu. Można powiedzieć tylko tyle, że Krzyż Chrystusa wypełnił to, co zapowiadał w swej wizji prorok Ezechiel.

Rozdział czwarty omawia wizję ożywionych kości Ez 37,1-14. Wizja ta jest obietnicą narodowego odrodzenia dla deportowanych Żydów. Najważniejsza jest praktyczna wiedza, że Pan Bóg jest obecny wszędzie. Ponadto On jest Panem życia i śmierci. Dlatego też, choćby wszyscy pomarli, to On sprawi, że w pełnej liczbie powrócą do Ojczyzny. Naj-

pierw jednak muszą się wewnętrznie przemienić. Wskazują na to słowa: "Udzielę wam mego ducha" (Ez 37,14). Niestety odrodzenie moralne narodu nie nastąpiło z chwilą historycznego powrotu z niewoli babilońskiej. Słusznie podkreśla tutaj autor czasy mesjańskie i wymiar eschatologiczny. Zatem w tej wizji nie ma perspektywy chronologicznej.

Rozdział piąty ukazuje wizję nowej Świątyni - Ez 40-48. Chodzi tu o Świątynię eschatologiczną, w której zamieszka Chwała Jahwe, a wokół lud. Cała wizja ma charakter symboliczny. W kontekście niewoli babilońskiej daje ona wygnańcom nadzieję na lepsze jutro. Bardzo wnikliwie została podkreślona tutaj myśl, że Świątynia jest znakiem wybrania, a także obecności Pana Boga i wyrazem Przymierza z Nim. Jednocześnie Świątynia Ezechiela jest ośrodkiem nowego Izraela. Od czasu ponownego zamieszkania Pana Boga w Świątyni ulegnie zmiana nazwy Jerozolimy. Miasto to będzie się nazywało: "Jahwe jest tutaj" W ten sposób jest zaznaczony bardzo ważny moment, że Bóg będzie obecny w Świątyni, ale także pośród swego ludu, czyli że Pan Bóg jest obecny zawsze i wszędzie.

Rozdział szósty podejmuje ciekawy problem związku omówionych wizji pomyślności i odpowiedzialności Ezechiela jako stróża Izraela. Jest rzeczą wiadomą, że prorok Ezechiel miał trudności nawet wtedy, kiedy przekazywał wizje pomyślności. Posłany był bowiem do ludu opornego. Dlatego Pan Bóg dodaje mu odwagi. W ostatecznym bowiem rozrachunku chodzi o powrót narodu wybranego do Pana Boga i wierne trwanie w Przymierzu, bowiem tylko to zapewnia pomyślność.

Trzeba podkreślić, że monografia ta merytorycznie jest bardzo dobra. Autor podjął się trudnego tematu i umiejętnie go rozwiązał. Przy omawianiu bardzo trudnych wizji wykazał oryginalność myślenia proroka Ezechiela. Udało mu się również wykazać, że Ezechiel, będąc prorokiem bezlitosnej kary, jest nade wszystko prorokiem nadziei. Nadzieja ta odnosi się zarówno do życia po śmierci, jak i odrodzenia narodu. W jego wizjach przebija troska o lepsze jutro dla każdego człowieka i całego narodu. Pan Bóg jest Panem dziejów i nie wszystko kończy się tu na ziemi. W monografii tej autor potrafił wykazać, że orędzie proroka Ezechiela przekazane w wizjach pomyślności jest zawsze aktualne i ma głęboki sens. Na uwagę zasługuje także własne tłumaczenie tekstu i bardzo wnikliwa, fachowa egzegeza. Ponadto, autor posługuje się bogatą literaturą oraz dobrze opanowanym warsztatem biblijnym. Książka ta zasługuje na uwagę nie tylko fachowców, ale może być pożyteczna także dla studentów i wszystkich zainteresowanych Biblią.

Ks. Roman BARTNICKI